

B16 Leon Salmonowicz

ur. 1906 r. w Podziśniu zm. *)

syn Józefa (B14) i Anny z Benisławskich

kawaler, bezdzietny

- uczył się w Gimnazjum im. Zygmunta Augusta w Wilnie, matura w 1926 r.

Leon Salmonowicz (zdjęcie z lipca 1928 r.)

- absolwent Wydziału Rolniczo-Lasowego Akademii Rolniczej w Dublanach k/Lwowa

- K! Corolla [Korpor. Studentów Szkół Akademickich "Corolla" powst. 18.05.1923 w Krakowie; skupiała wyłącznie ziemian] :

Leon Salmonowicz, student Wydziału Rolniczego PL Lwów w Dublanach, akt.[ywny] 1930-31

- znany w Wilnie birbant i hulaka; za kilka wywołanych przez niego awantur „ciągnany” przez policję był Leon Salmonowicz, syn Stanisława, ojciec Witolda [z przekazów rodzinnych i wspomnień m.in. Z. Augustowskiego]

- „(...) Po wybuchu II wojny światowej i inwazji bolszewickiej 17 września 1939 r. obawiając się pogromu rodzina opuściła maj. Podziśnie. Z zamiarem przekroczenia granicy litewskiej Józef i Leon Salmonowiczowie udali się do zaprzyjaźnionej rodziny pp. Mikulicz-Radeckich w maj. Kozaczyzna. Tam zostali aresztowani przez NKWD i osadzeni w piwnicach starostwa w Brasławiu, gdzie przebywali do ok. połowy roku 1940, a następnie przewiezieni do więzienia w Berezwecczu k/Głębokiego, mieszczącego się w dawnym kościele i klasztorze oo. Bazylianów. W czasie kiedy Józef i Leon Salmonowiczowie więzieni byli w Brasławiu, Anna z Benisławskich Salmonowiczowa, by być blisko męża i syna, wynajęła locum u pp. Narbuttów w Brasławiu i stamtąd dnia 13.IV.1940 r. została wywieziona do Kazachstanu (rejon Malutka, wieś Bezkamyszka, następnie Kułagino). Do Polski wróciła w maju 1946 zamieszkując na przemian u córek Janiny (w Puławach) i Izabeli (we Wrocławiu). (...)”

[cyt. z opracowania Anny Rzyńskiej, wnuczki Józefa Salmonowicza]

Berezewcz. Miejsce uwięzienia Leona Salmonowicza (z ojcem)

Likwidacja więzienia nastąpiła po ataku Niemców na Związek Radziecki (22 czerwca 1941 r.). Kilkaset osób zlikwidowano w klasztorze, a pozostałych kilka tysięcy więźniów poprowadzono w kolumnie marszowej (dwanaście osób w szeregu, przy długości kolumny około 1500 m) w kierunku Połock - Witebsk. Kolumna marszowa więźniów (bez jedzenia i picia) na "drodze śmierci" pozostawiała nieopogrzebane ciała. Więźniów zlikwidowano za Dźwiną koło miejscowości Taklinowo dnia 25 czerwca 1941 r. Do położonej na drodze kolumny więźniów strzelano z karabinów maszynowych, a z góry na drogę spadały bomby. Do dzisiejszego dnia nieznane są miejsca ich pochówku.

> **Źródło: Белорусский "Мемориал":** [koordynator białoruskiego oddz. Memoriału- historyk Ihar Kuzniacou] Salmanowicz Leon s. Józefa, urodzony w 1906 r. w Podziśniu, parafia Widze, powiat Brasławski; narodowości polskiej; wykształcenie wyższe, agronom, właściciel majątku ziemskiego. Mieszkał w obwodzie witebskim, gmina Widze, majątek Podzisna. Aresztowany 24 września 1939 r. Skazany 31 maja 1941 r. przez specjalny sąd powiatowy z art. 74 KK Białoruskiej SSR – wróg publiczny – na 8 lat ИТЛ - łagru, do odbycia w Siewwostlag. Rehabilitowany 6 listopada 1992 r. przez prokuraturę obwodu witebskiego.

[ИТЛ – исправительно-трудовой лагерь. Оbozy prowadzone przez Główny Zarząd Poprawczych Obozów Pracy i Osiedli Pracy

NKWD ZSRR (ГУ ИТЛ исправительно-трудовых лагерей и трудовых поселений НКВД СССР)]

[Odbywanie kary: Siewwostlag (Пółnocno-Wschodnie Poprawcze Obozy Pracy) = Kołyma]

*) - 23-25.VI.1941 r., zamordowany przez sowietów w Berezwecczu lub okolicy

- ?? w łagrze „na Kołymie” (jeżeli sowietci zdążyli wywieźć go w czasie między 31.05.1941 r. a likwidacją więzienia)